Civillieta Nr. C 26146815

SPRIEDUMS
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rēzeknē, 2016.gada 8.februārī

Rēzeknes tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis A.Jonikāns,
ar sekretāri I.Stepuli, tulci R.Soročinu,

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. B/, personas kods /personas kods/, maza apmēra prasībā pret /pers. C/, personas kods /personas kods/, par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam.

Aprakstošā daļa

2015.gada 17.augustā Rēzeknes tiesā prasības pieteikumu maza apmēra prasībā pret /pers. C/ (turpmāk arī – atbildētāja) par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam iesniedzis /pers. B/ (turpmāk arī – prasītājs) norādot, ka 2006.gada 18.jūnijā dzimis pušu dēls /pers. D/, personas kods /personas kods/, kurš dzīvo kopā ar prasītāju un atrodas viņa apgādībā. Prasītājs vēlas piedzīt no atbildētājas uzturlīdzekļus bērna uzturam, jo atbildētāja materiālo palīdzību bērnam nesniedz. Prasītājs strādā /Nosaukums/, saņem darba algu, pēc nodokļu ieturēšanas, 500 *euro* mēnesī. Citu ienākumu prasītājam nav. Prasītāja ienākumu, lai nodrošinātu bērnam visu nepieciešamo nepietiek. Pamatojoties uz Civillikuma 179.pantu, Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" prasītājs lūdz piedzīt no atbildētājas, par labu viņam, uzturlīdzekļus dēla /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam 30 procentu apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi, sākot ar prasības iesniegšanas dienu un līdz bērna pilngadībai.

2015.gada 15.decembrī Rēzeknes tiesā saņemts atbildētājas rakstveida paskaidrojums, ka „prasību viņa atzīst daļēji. Atbildētāja piekrīt, ka uzturlīdzekļi maksājami par trīs mēnešiem, proti, no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas līdz 2015.gada 14.decembrim, kopā 324 *euro*. Atbildētāja norāda, ka no bērna dzimšanas līdz viņas aizbraukšanai no Latvijas tikai viņa – atbildētāja, uzturēja bērnu, tikai viņai bija oficiāls darbs. Prasītājs materiāli nepalīdzēja, saņēma no atbildētājas naudu mājokļa apmaksai, jo kādu laiku, ar vairākiem pārtraukumiem, puses dzīvoja vienā dzīvoklī. Kopīgas saimniecības pusēm nebija, atbildētājai bija jāsedz puse no komunālajiem maksājumiem. Šo faktu pierāda tas, ka atbildētājas un pušu bērna dzīvesvieta kopš bērna dzimšanas un uz prasības pieteikuma iesniegšanas dienu ir /adrese/. Laika periodā, kamēr atbildētāja dzīvoja Kiprā, bērnam tika sniegta materiālā palīdzība, gandrīz viss apģērbs bērnam, kā arī nepieciešamais skolai un bērnudārzam tika iegādāts no atbildētājas līdzekļiem. Kopš 2015.gada jūnija atbildētāja atvērusi dēlam uzkrājumu kontu viņa nākotnes nodrošināšanai, kurā ik mēnesi pārskaita naudas līdzekļus uzkrājuma veidošanai. Tas tiek darīts, jo atbildētājai kļuva zināms, ka prasītājs atbildētājas sniegtos līdzekļus izmanto personīgos nolūkos. Prasītājs ir teici, ka viņa – atbildētāja, nepierādīs, ka vispār ir devusi līdzekļus. Līdz prasības pieteikuma iesniegšanas dienai tiesā atbildētāja bija sniegusi materiālu atbalstu bērna ikdienas izdevumiem, kam dokumentālu pierādījumu prasītājas rīcībā nav, taču kā netiešs pierādījums šim faktam ir tas, ka prasības pieteikums tika iesniegts tiesā tad, kad atbildētāja pārstāja sniegt atbalstu, un līdz tam brīdim šādas nepieciešamības nebija. Atbildētāja norāda, ka pušu kopdzīve faktiski nav pastāvējusi. Nelielu laika periodu puses dzīvoja vienā mājoklī, taču pusēm nebija kopīgas saimniecības. Atbildētāja sedza pusi izdevumu, kā arī pilnībā sedza savus un dēla izdevumus. Prasītājs turpretī visiem stāstīja, ka uztur atbildētāju un bērnu. Tāpat atbildētāja norāda, ka prasītājs ilgus gadus oficiāli nav strādājis, iztiku pelnījis, veicot nereģistrētu uzņēmējdarbību – motoapmācību, un ļaunprātīgi slēpjot savus ienākumus. Atbildētājai ir zināms, ka prasītājam ir atvērti bankas konti Austrijas bankā, kur viņš nogulda savus slēptos ienākumus, nemaksā par to nodokļus valstij. Prasītājam pieder arī vairāki transportlīdzekļi un vairāki motocikli, kā arī neliela jahta. Iespējams, visi transportlīdzekļi reģistrēti uz prasītāja mātes, vai sievas vārda. Prasītājam ir piederējušas vairākas nelikumīgi veidotas benzīna uzpildes stacijas, kurās prasītājs, izmantojot citas personas, tirgoja benzīnu un cigaretes bez akcīzes nodokļu nomaksas un akcīzes preču marķējuma, jo šīs preces tika ievestas no Krievijas. Prasītājs ilgu laika periodu braukāja un vadāja benzīnu un tabakas izstrādājumus, pēc tam tos realizējot. Vēlāk prasītāja „točkas" policija slēdza un pārkāpējs tika administratīvi sodīts. Tāpat /Nosaukums/ nodarbina vairākas personas – trenerus, ar kuriem prasītājs kā biedrības direktors nav noslēdzis darba līgumus. Algu treneri saņem skaidrā naudā. Turklāt neviens no treneriem nav ieguvis licenci. Atbildētāja norāda, ka galvenais iemesls kāpēc viņai nācās aizbraukt un atstāt dēlu, bija bailes par personīgo drošību. Pirms aizbraukšanas puses vienojās, ka, tiklīdz atbildētāja iekārtosies, viņa paņems dēlu pie sevis uz Kipru. Jau divus gadus atbildētāja cenšas pierunāt prasītāju parakstīt atļauju, lai varētu izvest bērnu uz ārzemēm un tur iekārtot viņu skolā. Kopš atbildētājas aizbraukšanas prasītājs bija liedzis atbildētājai saskarsmes tiesību ar bērnu, tādējādi pārkāpjot Civillikuma 181.pantu. Bērnam bija iestāstīts, ka atbildētāja viņu ir pametusi. Šādu darbību rezultātā prasītājs bērnam radīja dziļus psiholoģiskus pārdzīvojumus. Šobrīd pēc bāriņtiesas ieteikuma bērns apmeklē psihologu. Kad piedzima pušu dēls, pušu starpā kopdzīve nepastāvēja. Dēlam ir atbildētājas uzvārds un Latvijas Republikas pilsonība. Prasītājs bez atbildētājas atļaujas un ziņas vēlējās slepus nomainīt bērnam uzvārdu. 2015.gada sākumā prasītājs bez atbildētājas ziņas un savstarpējas saskaņošanas pārveda bērnu uz krievvalodīgo skolu. Iepriekš bērns mācījās Poļu skolā un mācības notika valsts valodā. 2014.gadā un 2015.gada vasarā atbildētāja vērsās pēc palīdzības Rēzeknes bāriņtiesā, jo baidījās, ka pavisam var zaudēt kontaktu ar dēlu. Prasītājs tika izsaukts uz bāriņtiesu un apsolīja, ka ļaus kontaktēties ar bērnu. Taču bērnam tika atņemts telefons un liegta piekļuve internetam. Pie atbildētājas mātes prasītājs bērnu atved vienu reizi mēnesī. Iepriekš, kad bērns pie atbildētājas mātes praktiski dzīvoja, atbildētāja varēja zvanīt uz mātes mobilo telefonu un runāt ar bērnu. Kad prasītājam tas kļuva zināms, viņš pārstāja vadāt bērnu pie atbildētājas mātes. Atbildētāja norāda, ka sākot ar 2015.gada 14.decembri pušu bērns dzīvo kopā ar atbildētāju /adrese/, jo atbildētāja atgriezās Latvijā. Atbildētāja visus izdevumus segs pati, tāpēc prasītājam no šī laika nav tiesību prasīt uzturlīdzekļus. Sakarā ar izveidojušos situāciju atbildētājai nācās aiziet no pastāvīgā darba un atgriezties Latvijā, līdz ar to atbildētājai šobrīd nav pastāvīga ienākumu avota. Šobrīd prasītājam ir noslēgta laulība un ir piedzimis vēl viens bērns. Pamāte slikti izturas pret pušu bērnu un prasītājs tam nepievērš uzmanību. Prasītājs vēlas saņemt no

atbildētājas naudas līdzekļus savas jaunās ģimenes uzturēšanai, turklāt cenšoties ierobežot atbildētājas kontaktu ar dēlu. Tuvākajā laikā atbildētāja cels pretprasību tiesā" (lietas 50.-57.lapa).

Tiesas dokumenti pusēm piegādāti Civilprocesa likuma 56. un 56.^{2}pantā noteiktajā kārtībā. Tādējādi, atbilstoši Civilprocesa likuma 56.^{1} un 56.^{2}pantam pusēm ir paziņots par tiesas sēdes laiku un vietu, par viņiem nosūtīto dokumentu saturu un tiesas dokumenti ir izsniegti (lietas 1., 12.-15.,18.-35., 40.-49., 66.-81.lapa).

Prasītājs – /pers. B/, tiesas sēdē prasību uzturēja uz prasības pieteikumā minētajiem motīviem, uzturēja pilnā apmērā. Prasītājs apstiprināja, ka kopš 2015.gada 14.decembra pušu dēls dzīvo ar atbildētāju. Atbildētāja bērnu paņēma uz brīvdienām, bet līdz pat šim brīdim bērnu atpakaļ uz viņa – prasītāja, dzīvesvietu, nav atvedusi. Prasītājs prasību uztur pilnībā un uzturlīdzekļus lūdz piedzīt līdz bērna pilngadībai, jo uzskata, ka atbildētāja dēlu viņam neatgriež nepamatoti un pušu dēlam arī turpmāk ir jādzīvo pie prasītāja.

Atbildētāja – /pers. C/, tiesas sēdē prasību par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam atzina daļēji, daļā par uzturlīdzekļu piedziņu no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas līdz 2015.gada 14.decembrim. Kopš 2015.gada 14.decembra pušu dēls dzīvo kopā ar atbildētāju, atrodas viņas apgādībā.

Motīvu daļa

Noklausījusies pušu paskaidrojumus tiesai, pārbaudījusi un novērtējusi tiesas sēdē iegūtos pierādījumus, tiesa uzskata, ka prasība par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam ir apmierināma daļēji un no atbildētājas piedzenami uzturlīdzekļi bērna uzturēšanai.

Tiesa noskaidroja, ka 2006.gada 18.jūnijā Rēzeknē dzimis /pers. D/, personas kods /personas kods/, kura vecāki ir: tēvs – /pers. B/, personas kods /personas kods/, māte – /pers. C/, personas kods /personas kods/ (lietas 8.lapa). Puses dzīvo atsevišķi un pušu kopīgais bērns kopš 2015.gada 14.decembra dzīvo kopā ar atbildētāju, tas redzams no Rēzeknes pilsētas domes izziņām, Iedzīvotāju reģistra datu bāzes izdrukām par prasītāja, atbildētājas un pušu bērna deklarētajām dzīvesvietām (lietas 10.-12., 61., 62.lapa.), pušu paskaidrojumiem, pārējiem lietas materiāliem. Prasītājs strādā /Nosaukums/, saņem atlīdzību par direktora pienākumu veikšanu 500 *euro* mēnesī (lietas 9.lapa). No atbildētājas iesniegtā viņas konta pārskata redzams, ka laikā no 2010.gada 14.janvāra līdz 2012.gada 17.jūlijam atbildētāja ir maksājusi par pušu bērna uzturēšanos pirmskolas izglītības iestādēs /Nosaukums C/ un /Nosaukums D/, laikā no 2015.gada 13.augusta līdz 2015.gada 9.novembrim veikusi piecus naudas pārskaitījumus (kā viņa to norādījusi paskaidrojumā un kas no prasītāja puses nav apstrīdēts – atvērusi dēlam uzkrājumu kontu viņa nākotnes nodrošināšanai, kurā ik mēnesi pārskaita naudas līdzekļus uzkrājuma veidošanai) par kopējo summu 410 *euro* (lietas 63.-65.lapa). Ar Nodarbinātības valsts aģentūras Rēzeknes filiāles lēmumu atbildētājai ar 2016.gada 20.janvāri piešķirts bezdarbnieces statuss (lietas 85.lapa). Prasītājs, atbilstoši Civilprocesa likuma 93.pantam, pierādījumus par atbildētājas ienākumiem nav piestādījis, līdz ar ko tiesa pieņem, ka atbildētājai ienākumu nav.

Uzturlīdzekļu sniegšanas pienākums primāri saistīts ar to, vai bērns dzīvo kopā ar vecāku (šajā gadījumā prasītāju), jo nosakot uzturlīdzekļu sniegšanas pienākumu otram vecākam (atbildētājai), jāraugās, lai maksimāli tiktu nodrošinātas bērna intereses. Konkrētajā gadījumā pienākuma uzlikšana maksāt uzturlīdzekļus vecākam, ar kuru bērns kopā nedzīvo (prasītājam), būtu tieši pretējs Civillikuma 179.pantā noteiktajam vecāku pienākumam gādāt par bērna uzturēšanu. Šis vecāku pienākums ir nesaraujami saistīts ar bērna aprūpi, jo uzturlīdzekļi domāti bērna aprūpei. Bērnam neatrodoties prasītāja aprūpē zūd tiesiskais pamats uzturlīdzekļu piedziņai par labu prasītājam.

Tiesa uzskata, ka vecākiem ir bija pienākums uzturēt bērnu, jo saskaņā ar Civillikuma 179.panta otro daļu pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem. Saskaņā ar Civillikuma 177.pantu vecākiem ir pienākums rūpēties par bērnu, viņu uzturēt, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšana, bērna kopšana un viņa izglītošana un audzināšana (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Tiesa uzskata, ka vecākiem ir pienākums rūpēties par bērna dzīvību un labklājību, sagādāt viņam uzturu. Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.pantu bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte. Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 5.pantu bērna tiesību aizsardzības subjekti pirmām kārtām ir bērna vecāki.

Nosakot ikmēneša pabalsta summu, kas piedzenama no atbildētājas, tiesa ņem vērā, ka prasītāja mēneša ienākumi ir darba alga 500 *euro* apmērā, ka atbildētājai ir piešķirts bezdarbnieces statuss, ka ziņu par viņas ienākumiem nav. Apstāklis, ka prasītājs, laikā, kad bērns dzīvoja kopā ar viņu, audzināja, kopa bērnu, deva uzturu samērā ar savām iespējām, neierobežo viņa likumā noteiktās tiesības par šo laika posmu prasīt uzturnaudu bērnam no otra vecāka.

Tiesa uzskata, ka primārās ir bērna intereses un situācija, kad bērns paliek bez uzturlīdzekļiem, nav pieļaujama. Saskaņā ar Civillikuma 179.panta piekto daļu minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto iztikas minimumu un bērna vecumu. Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.2.punkts nosaka, ka katram vecākam neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt minimālos uzturlīdzekļus katram savam bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 procentu apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, t.i., laikā no 2015.gada 17.augusta līdz 2015.gada 13.decembrim (ieskaitot), 108 *euro* apmērā ik mēnesi.

Novērtējot pušu materiālo stāvokli, ņemot vērā pušu apgādībā esošo personu skaitu, tiesa uzskata, ka atbildētājai par laika posmu no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas – 2015.gada 17.augusta līdz dienai, kad pušu bērns dzīvoja kopā ar prasītāju – 2015.gada 13.decembrim, bija pienākums maksāt uzturlīdzekļus dēla uzturēšanai 30 procentu apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi, jo saskaņā ar Civillikuma 179.panta pirmo daļu vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu un 39.panta pirmās daļas 5.punktu no atbildētājas valsts ienākumos, jo prasītājs no to samaksas valsts ienākumos atbrīvots ar likumu, piespriežama valsts nodeva un ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi (lietas 2., 16., 17., 36.-39.lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}pantu, taisot spriedumu, daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu, atbildētājai nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 191., 193.pantu, tiesa

NOSPRIEDA

/pers. B/, personas kods /personas kods/, maza apmēra prasību pret /pers. C/, personas kods /personas kods/, par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. B/, personas kods /personas kods/, dēla /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturēšanai uzturlīdzekļus 30 (trīsdesmit) procentu apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi, sākot ar 2015.gada 17.augustu un līdz 2015.gada 13.decembrim (ieskaitot), t.i., 324 (trīs simti divdesmit četrus) *euro*.

Uzturlīdzekļu samaksa veicama /pers. B/, personas kods /personas kods/, norādītajā kredītiestādes – akciju sabiedrības /Nosaukums E/, kontā Nr./konta numurs/.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts labā valsts nodevu 71,14 (septiņdesmit viens *euro* 14 centi) *euro* apmērā un ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītos izdevumus 81,62 (astoņdesmit viens *euro* 62 centi) *euro* apmērā, kopā 152,76 (viens simts piecdesmit divi *euro* 76 centi) *euro*.

Noteikt /pers. C/, personas kods /personas kods/, termiņu sprieduma, daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu, labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Prasību daļā par uzturlīdzekļu piedziņu dēla /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam 30 (trīsdesmit) procentu apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi, no 2015.gada 14.decembra un līdz bērna pilngadībai, noraidīt.

Spriedumu 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas – 2016.gada 11.februāra, apelācijas kārtībā, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.^{2}pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem, var pārsūdzēt Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rēzeknes tiesā.

Tiesnesis A.Jonikāns